

المسلم والعمل الصالح

So Muslim a go So Galbk a Mapiya

(al Khutbah 34)

Ki: Alim Hassanor M. Alapa

al Murshid al Am

al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْ فُسِنَا وَسَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَلَّا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ
عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهَدْيِهِ إِلَى يَوْمِ
الدِّينِ . . . وَبَعْدُ:

فَيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ .

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastānuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa sallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Qulnah bitū minhā jamīan fa'immā ya'tiyannakum minnī hudan faman tabi'a hudāya falā khawfun alayhim wa lā hum yahzanūn.

So langowan a podipodi ago so samporna a bantog na rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, ago mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, ago so pangararata o manga galbk tano, sa taw a toroon skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) , na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salinggogopa' iyan a phakatoro' on.

Manga Oripn o Allāh

Phakaoma so galbk a mapiya sa sii ko ika dow a pankat a makatotondog ko paratiaya sii ko manga onayan o kapakandato', sa datar o kiapakaoma niyan ko katharo' o Allāh a:

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا
اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ ﴿٥٥﴾

Inibgay a pasad o Allah ko siran oto a miaratiaya a pd rkano ago minggalbk siran sa manga pipiya a tankd a pakasambiin iyan siran ko lopa sa datar o kiapakasambi o siran oto a miaonaan iran ago tankd a mipdato iran so agama iran a so inikasoat iyan iyan kiran... (Surah an Nur 24:55).

So galbk al amal na skaniyan so kanggalbka ko shayi' sa nggolalan sa babantakn a pamikiran, na so mapiya as Salih na skaniyan so nganin a phakanggay a gona, a phoon oto ko katharo' a as salāh a skaniyan so kapaginontolan a go so kapakalidas ko paawing.

Pitharo' o Ibn Hajar a: So salāh na ropaan a mararankom iyan a langowan a parangay a mapiya.

So paratiaya a go so galbk a mapiya na makapag'pda a di makapmblag, sa ba bo di langon a kapkhaaloy o paratiaya na misasarta' on so galbk a mapiya, a gioto na makatotoro' ko kapakazosolbiya' iran a di siran makapmblag, sa madakl a ibarat anan sii ko kitab o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى).

Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ ﴿٢٩﴾

So siran oto a miamaratiaya a go minggalbk sa manga pipiya na rk iran so mapiya a go so mapiya a khadnodan. (Surah ar Ra'd 13:29)

Go pitharoo Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَأُدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ﴿٢٣﴾

Go inisold so siran oto a miamaratiaya ago minggalbk siran sa manga pipiya sa manga kasorgaan a pphamanoga so kababaan iyan so manga lawas a ig sa tatap siran on sa nggolalan ko idin o Kadnan iran, a aya smang iran on na so salam. (Surah Ibrahim 14:23)

Go pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ... ﴿٣﴾

*Ibt ko masa * Ka mataan a so manosiya na madadalm sa kalapis * Inonta bo so siran oto a miamaratiaya ago minggalbk sa manga pipiya. (Surah al Asr103:1-3)*

Sa datar anan a pkhaton tano a so paratiaya na di khablag ko galbk a mapiya, ka kagiya so galbk a mapiya na onga o paratiaya, a go aya niyan payagan a pkhailay o manga taw. Sa anda dn i kaaloy o paratiaya sii ko Qur'ān odi' na alowin so miamaratiaya na maaloy mambo' so galbk a skaniyan i diorobasa a moayan a go galbk a kanggolalan a rk o paratiaya, a go di khamataan so kabbnar o paratiaya odi' ron misabap. Sa kna' o ba so btad na matag kagdam, aya mataan na kagdam a pagantonn sa kaokhaog sa pantag sa kapagadn sa btad a kamamasaan a makaaayon ko pamikiran a Islam ko kaoyagoyag.

Pitharo' o Sayed Qutb a: So galbk a mapiya na skaniyan i onga a waraan o paratiaya, a go kaokhaog a kalalawasi a so magphoon sii ko masa a pthakna' on so kamamataani ko paratiaya sii ko poso' sa so paratiaya na kamataan a katarima' a giikhaokhaog. A anda dn i kathampat iyan sii ko darm na makakhaokhaog sabap ko ginawa niyan sii ko kamataani niyan ko ginawa niyan sii sa liyo sa bontal a galbk a mapiya.

Gianan so paratiaya.. a di khaparo' o ba matatap a brn a di pkhaokhaog, a matotonkop a di khapayag sa ropaan a oyagoyag ko liyo o lawas o miaratiaya. Sa amay ka di khaokhaog sa kaokhaog a waraan na skaniyan na paratiaya a maatay odi' na di bnar, na phoon sii na pphakarayag so arga' o paratiaya. Mataan a skaniyan na kaokhaog a go galbk a go katharagombalay a go kaporon.. a palaya dn oto manonompang ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a Kadnan o manga kaadn, mataan a kna' skaniyan a paratiaya o ba kakhorips a go kamboriks a khatonkop ko manga pgns o darm o manosiya, go kna' pn o ba manga niyat bo' a mapiya a so di khapayag ko blangan o kaokhaog, sa giya'i i waraan o Islam a mapayag a so phakabaloy ron sa bagr a ptharagombalay a mala' sii ko piaganakanakan o kaoyagoyag.

So galbk a mapiya a makaphapasod sa paratiaya a mabagr na phakaadn sa rk o kaoyagoyag a mapiya a so inibgay a pasad o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) ko kiatharo'a niyan sa:

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

Sa taw a nggalbk sa mapiya a pd sa mama antaa ka babay a skaniyan na miaratiaya na tankd a oyagn ami skaniyan sa kaoyagoyag a mapiya a go tankd a ibalas ami kiran so balas iran sabap ko kapiya o nganin a gii ran nggalbk.
(Surah an Nahl 16:97).

Pitharo' o Ibn Kathīr sii sankā'i a ayat a: Gianan na kapasadan a phoon ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a bagian i taw a nggalbk sa mapiya, a skaniyan so galbk a moonot ko kitab o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go so Sunnah o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) niyan a pd sa mama a go babay a pd ko mbawataan o Adam, a so poso' iyan na mapaparatiaya ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go so Sogo' iyan sa pagoyagn skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sa kaoyag a mapiya sii ko doniya a go mbalasan iyan sa lbi a mapiya ko nganin a pinggalbk iyan sii ko alongan a Qiyāmah, sa so kaoyag a mapiya na mararankom iyan so manga bontal a kapakaddkha' sii ko apiya antonaa a katampar a kiaadnan on.

Sa miasobag so manga kpit o manga pananafsir sii ko antap ko kaoyag a mapiya ino ba skaniyan na sii ko doniya antaa ka sii ko akhirat? Na pitharo' o sabagi' kiran a skaniyan na sii ko akhirat, sii ko Sorga' ka kagiya kaoyagoyag oto a da' a kapatay ron, a go kakhawasa a da' a kamrmr on, a go kapipiya ginawa a da' a kasasakit on, a go kadato' a da' a ikhada' iyan a go kapagontong a da' a karomasayan on.

Na pitharo' o sabagi' kiran a sii oto ko doniya, sa khaadn sa madakl a manga bontal iyan, a pianothol skaniyan o Ibn Kathīr ko tafsir iyan:

Paganay ron: Skaniyan so rizki a halal a soti sa inibangnsa niyan oto ko Ibn Abbās.

Ika dowā: Skaniyan so kapagontong a inibangnsa niyan pn ko Ibn Abbas.

Ika tlo: Skaniyan so kapanginsokor a go so kasosoat ko inibgay o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a bagi' sa inibangnsa niyan ko Alī bin Abī Tālib.

Ika pat: Skaniyan so rizkhi a halal a go so simba ko doniya, sa inibangnsa niyan ko ad Dahhāk.

Ika lima: Skaniyan so kanggalbka ko kapangongonotan a go so kaliliwanagi ron ko rarb iyan a inibangnsa niyan pn ko ad Dahhāk.

Oriyan iyan na pitharo' o Ibn Kathīr sa osayan iyan sankā'ī a manga katharo' a: Aya ontol na so kaoyag a mapiya na mararankom iyan anka'ī langon.

Sa piakarayag o Abū Hayyān a so kaoyagoyag a mapiya na khaadn sii ko doniya, sa pitharo' iyan a gioto i pamikiran o kalangkapan ko manga ulama a go aya makatotoro' roo na so katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: (*Go tankd a ibgay ami kiran so balas iran*) sa aya maana oto na sii ko akhīrat.

Sa ptharo' on ko a sa da' a makaarn ko katimo'a ko dowā a katharo' sa khaparoli so kaoyagoyag a mapiya a rk o miamaratiaya sii ko doniya a go sii ko akhīrat sa da' a margn ko kalbihan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى).

Sa gianan na kinowa a dalil o al Fakhr ar Rāzī anka'ī a ayat sa so galbk a mapiya na salakaw ko paratiaya. Sa pitharo' iyan a: So Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na bialoy niyan so paratiaya a sarat ko kakhabaloy o galbk a mapiya a khatankd iyan so balas, na so sarat o shayī' na salakaw sankoto a shayī'.

Sii ko Along Anka'ī a Ayat na pitharo' o Sayed Qutb a:

Gianka'ī a ayat na pthankdn iyan so manga onayan a phakatalingoma:

1. So galbk a mapiya na paliogat a adn a onayan iyan a pakaasal a ron makambbkn a skaniyan so onayan o paratiaya ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) (skaniyan na miaratiaya) na sii ko kada' anka'ī a onayan na da' a phakatindg a taragombalay, a go sii ko kada' anka'ī a khoyaptaan na da' a khatimo' a sagomparak, sa skaniyan na bayan'k a datar a ombi a siambr a mabagr a sobosobo sa gawii a panambr. Na so paratiaya na skaniyan i rarikan a onayan a so ron pkhabintng so manga thawd a khoyaptaan, na odi' gioto na khabaloy skaniyan a makakakas a da' a kabibin's iyan. So paratiaya na skaniyan i phakaadn ko galbk a mapiya sa phakasogo' on a go so antap iyan.
2. So galbk a mapiya a pd iyan so paratiaya na aya balas iyan na so kaoyagoyag a mapiya sii sankā'ī a lopa'.
3. Mataan a so kaoyagoyag a mapiya sankā'ī a doniya na di niyan khakorangan so balas a mapiya ko akhīrat.
4. Sa giankoto a balas na khaadn sa lbi a mapiya a nganin a pinggalbk skaniyan o miamaratiaya sii ko doniya, sa mararankom anan so kaplpasa kiran o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) ko manga dosa iran na sayana' dn a mapiya a balas!!

Sabnar a piakaolad o Islam so goliling o galbk a mapiya ka an iyan marankom a langowan a shayi', a go matinkong iyan a langowan a okita', sa makaphlagid on so nganin a tiamanan skaniyan o kitab ko okit a kapnggalbka on a go so lanka' iyan, a go so inibagak iyan sabap ko kambidabida' o manga masa a go so manga darpa' a pnggalbkn skaniyan o ginawa o manosiya ka an iyan on mibtad so manga koray o koris iyan a mapaparatiaya sa mitoyok iyan oto ko kaoyagoyag sa mawit iyan ko antap a so kiabayaan on Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى).

Sa so galbk a mapiya na maolad i goliling sa dianka' a kharankom iyan a langowan a shayi' sii ko kaoyagoyag sa pnggalbkn iyan sa nggolalan sa ingaran o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى).

Sabnar a iniitong o Islam a manga galbk a mapiya a di mitititik sa pamikiran o manga taw o ba oto baloya o agama a galbk a mapiya a go kapakarani ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa bialoy niyan a langowan a galbk a khiponas iyan sa lo' a taw a makamboboko', odi' na kaphakakhapan iyan a margn a isa a taw a kapipiloan, odi' na imbagr iyan sa panizakay a taw a mialalim, odi' na iphokas iyan sa ako o taw a kadadaoban, odi' na imbayad iyan sa otang a makambabayadan, odi' na ithoro' iyan sa taw a madadadag, odi' na ipagnda'o niyan sa taw a da'a sowa iyan, odi' na ipagr n iyan sa marata' a khisogat sa kaadn, odi' na ringasa sa isa a lalan, odi' na phakabgay sa gona sa langowan a kaadn a mawasa i poso' (oyagoyag) .. na bialoy oto langon o Islam a galbk a mapiya sa taman ko tnday a kababaloy o niyat on a bonayon a manonompang si ko kabaya' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى).

Sa pagalowin akn so sabaad a manga hadith a makapnggonana'o roo:

- Pianothol o Imam Muslim a phoon ko Abū Hurayrah a phoon ko Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Langowan a anggawta o manga taw na adn a sadaqah niyan oman gawii a pzbang on so alongan a gii niyan pakapaginotolaan so It o dowā kataw na sadaqah, go so kapthabangi niyan ko mama sii ko ayam iyan sa pphakarorann iyan na sadaqah, so katharo a mapiya na sadaqah go lagowan a lakadan a iphlalakaw niyan ko sambayang na sadaqah, go so kaphagoginasi niyan ko lalan na sadaqah.*
- Go pianothol o Imam Muslim a phoon ko Anas a pitharo' o Rasulullah (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Da a pd sa Muslim a mamola sa pamomolan odi na mbasok sa ibabasok na adn a makakan on a papanok odi' na manosiya odi' na binatang inonta a maadn on oto a rk iyan a sadaqah.*
- Datar o kiapanothola on o dowā a shaykh a phoon ko Abū Hurayrah a phoon ko Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Adn a mama a phlalakaw sa lalan na miaoma niyan a sapak a sorok ko lalan na inisaplid iyan na mianalamat ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na rinilaan iyan, go sii sa kiapanothola on o Imam Muslim na: Siagadan a mama a sapak a kayo sii ko lmbak o lalan na pitharo iyan a: Wallahi ka ikilid akn ankai a sapak sa awatn akn ko manga Muslim sa di niyan siran masiksa na minisold iyan oto sa sorga.*
- Go pianothol o Imām Muslim a: *Adn a mama a phlalakaw sa lalan na riaot a kawaw na miakaoma sa tabay na tomipad on na mininom on, oriyan iyan na tominimbawaw na minitkaw a aso a midodola a dila iyan a pkhn iyan so bayan'k sa kapkhawaw niyan, na miatharo' o o mama a inisampay sankā'i a aso so minisogat rakn a kawaw, na tomipad ko tabay na inisagb iyan on so talompa iyan na piakainom iyan so aso na pianalamatān iyan so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na rinilaan iyan, na pitharo' iran a hay Rasulullah (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) apiya sii ko manga*

binatang na adn a balas tano ron? Na pitharo iyan a: Sii sa langowan a atay a mawasa (oyagoyag) na adn a balas on.

Sa datar anan a pphakarayag a mataan a so kawankawangan o mapiya a go so gona a so pkhaoyag so Muslim ko goliling iyan na kna' o ba sii bo' ko manosiya, ogaid na pphakablant sa pkharankom iyan a langowan a kaadn a oyagoyag sii ko kibabatog, sa datar oto a pphakarayag a mataan a so galbk a mapiya na skaniyan so kanggalbka ko sosonan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii ko btad o kaoyagoyag, a skaniyan na di matitin's ko blangan a satiman ko manga blangan o kaoyagoyag ogaid na pphamts sii ko langowan a maydan, a go langowan a galbk. Na so mu'min na papaliogatan sa kanggalbka niyan ko paratiaya niyan a go inggolalan iyan so sosonan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii ko langowan a manga btad o kaoyagoyag iyan ko maito' on a go so mala' on, sa langowan a galbk na maiitong a go langowan a maito' a go mala' na mimbbs, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

(sa gawii a matoon o oman i ginawa so nganin a mianggalbk iyan a pd sa mapiya a midadarpa' a go so mianggalbk iyan a pd sa dosa)

Di matitin's so kinggolalann ko sosonan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii ko sambayang go so powasa a go so zakat a go so hajj... ogaid na wajib a mamts a go lomangkap ko kapphakaolad o manga blangan a go so kapphamts o manga masa a go so kaphagozor iyan, sa so sosonan (manhaj) o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na aankosan iyan oto langon, ka mataan a so manga pan'kaw o kaoyagoyag a go so manga btad iyan na giimbagobago, sa di zold sa goliling a isip, na so sosonan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na khaankosan iyan oto langon sa taman ko alongan a Qiyāmah.

Na so katinsa ko kapagagama sii ko sabaad ko manga soson o kapangongonotan a miakanal ko manga salaf, na kapakargn oto ko kamataani ko agama a go kaponasa ko galbk iyan a go so manga rarad iyan, a go kabgi oto ko shaytan sa blangan a maolad a gii ron makaphaso' sa sa dn sa kabaya' iyan.

Na aya pagampaganay a misogat ko ginawa o kamamanosiya'i a pd sa kabinasa na so kaphangantapa niyan sa so manga pipiya na di niyan khalampasan so manga toladan o manga simba a pphanotholn, sa amay ka adn a makowa on o taw sa khabaya' sa pangoman na kasowin iyan so sambayang a go kasowin iyan matiya' so manga parakala ka kagiya da' a katawan iyan a pd a galbk a mapiya a salakaw roo, a di niyan katawan a so blangan o manga pipiya na mararankom iyan so lagowan a kaokhaog iyan a go so katrn iyan, sa khabankiring iyan sa bagr a khasomang iyan so mapiya, ka kagiya so kaompiya na kapagalin a ginawa a rankom a ipthgl iyan ko pd iyan so kababaya'i niyan ko katarotop a go so kasigi sa kanggolawla sa kapangalimo' a go kakhapiyaan, sa gii khliklid ko doniya a skaniyan na Muslim a so paras iyan na makababantak ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a Kadnan o manga kaadn, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

Sa taw a ithapapay niyan so paras iyan (ginawa niyan) sii ko Allāh a skaniyan na giiphiapiya na sabnar a kiakpitan iyan so kawar a mabagr a go sii ko Allāh na magndod on so khabolosan o manga btad. (Luqmān 12).

Go sabnar a inaloy o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a pd ko di mipndaraynon a ropaan o ummah a miapatot on so kaphangwarisi ko doniya so ropaan a kathagompiya (as Salāh) pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

Sabnar a inisorat ami ko az Zabur (so Qur'ān) ko oriyan o Tawrāh a so lopa' na phangwarisan skaniyan o manga oripn akn a manga pipiya (salih). (al Anbiyā 105).

Pitharo' o Imām Ibn Kathīr sii ko maana o ayat a pphanotholn o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii sankā'ī a ayat so nganin a tiankd iyan a go gitas iyan a rk o manga oripn iyan a manga salih a pd sa kapagontong sankā'ī a doniya a go sii sa akhirat a go so kaphangwarisi ko lopa' sii ko doniya a go sa akhirat ka datar o katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

... mataan a so lopa' na rk o Allāh a phakiwarisan iyan ko taw a khabayaan iyan a pd ko manga oripn iyan na so khabolosan na rk o miamananggila (al Anbiyā' 105).

Sa pianothol o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a gianan na misosorat sii ko manga kitab a piakanggolalan iyan a go sii ko okoran iyan a skaniyan na khaadn sa da dn a sankaan on.

So pman so mapipikir ko katharo' a az Zabur a go so ad Dikr sii ko ayat a miaona na pianothol skaniyan o al Fakhr ar Rāzī a:

Paganay ron: So az Zabur na skaniyan so kitab a initoron, na so ad Dikr na so kitab a skaniyan so onayan o kitab sii sa langit a misosorat on so lagowan a miaadn a go so nganin a khaadn.

Ika dowā: So az Zabur na skaniyan so Qur'ān na so ad Dikr na skaniyan so at Tawrāh na so kiaadn o az Zabur a miaaloy ko oriyān o ad Dikr sii sankanan a katharo' na miaori ko atorān kna' o ba sii ko masa niyan.

Ika tlo: So az Zabur na so kitab o Dāūd na so ad Dikr na so al Lawh al Mahfudh.

Pitharo' o al Imam at Tabarī ko oriyān o kiaaloya niyan ko manga tindg a pizoson a: Aya taralbi ko manga katharo' sii rakn na so pitharo' o Saīd bin Jubayr a go so Mujāhid a go so miakadatar kiran sa kpit sii sankoto a aya maana niyan, na sabnar a inisorat ami sii ko manga kitab ko oriyān o amoran o kitab a so inisoraton o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a langowan a khaadn ko da pn kaadna ko manga langit a go so lopa' a mataan a so lopa' na khaphangwarisan skaniyan o manga oripn akn a manga pipiya (salih).

Inalay o al Imām ar Rāzī sii ko bantak ko "lopa'" a tlo a manga kpit:

Paganay ron: Skaniyan so lopa' o Sorga' sabap ko dalil a katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

... go piakiwarisan iyan rkami so lopa a pndarpa kami ko sorga sa sa dn sa kabaya ami...(az Zumar 74).

Ika dowā: Skaniyan so lopa' a sosotin (giya Bayt al Maqdis).

Ika tlo: Skaniyan so lopa' o doniya sabap ko dalil a katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ... ﴿٥٥﴾

Inibgay a pasad o Allāh ko siran oto a miamaratiaya a pd rkano ago minggalbk siran sa manga pipiya a tankd a phakasambiin iyan siran ko lopa sa datar o kiapakasambi o siran oto a miaonaan iran a go tankd a mipndato iran so agama iran a so inikasoat iyan iyan kiran... (Surah an Nur 24:55)

Pitharo' o al Imam at Tabarī sii ko maana o "lopa'" a skaniyan so lopa' o manga pagtaw a kafir a kaphangwarisan skaniyan o ummah o Mohammad (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) sa giankanan a katharo' na miakapoon ko Ibn Abbās, a miasoat so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii rkaniyan.

Ptharoon akn a: Da' a phakasapar ko katimo'a sankā'i a manga katharo' a miaona sa pakapndatoon o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) so manga oripn iyan a manga salih sii ko doniya, sa khawarisan iran so lopa' a pd on so lopa' a sosotin a go so manga lopa' o pagtaw a kafir oriyan iyan na so akhirat sa phakiwarisan iyan kiran so Sorga', sa da' a margn ko kapnggolalan o kalbihan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى).

Sabnar a inaloy o Ibn Kathīr sii ko al Bidāyah wa an Nihāyah a so Sa'd bin Abī Waqqās a olowan o sondaro o Islam ko kiathidawa' sa al Qādisiyyah gowani a pangosiatan iyan so manga Muslim ko da pn so kathidawa' a inaloy niyan kiran so ayat a:

Sabnar a inisorat ami ko Zabur (Qur'ān) ko oriyan o Tawrāh a so lopa' na phangwarisan skaniyan o manga oripn akn a manga pipiya (salih). (al Anbiyā 105).

Sii ko along anka'i a ayat na pitharo' o i Sayed Qutb a: (... sa masa a matimo' so paratiaya o poso' a go so kakasag o galbk a mapapayag ko kanggalbk sa manga pipiya sii ko ummah, na gioto i kaphangwarisi ko lopa' sii ko apiya antonaa a masa a pd ko manga masa o thothol. Ogaid na sii ko masa a kapakamblag ankanan a dowā a onayan na so timbangan na khabinasa sa khigantowal, sa khaolawla a aya phakataban na so lompokan a makokowa niyan so manga okit a barandiya', ko masa a kipanalipndaan on o manga taw a ipapayag iran omanti' a siran i miamaratiaya, a go si ko masa a kaawasi ko manga poso' o miamaratiaya sa paratiaya a thitho a so pphakasonggod ko kanggalbk sa manga pipiya, a go so katharagombalaya ko lopa' a go so kitindgn ko manga patoray o kadato' (khilāfah) a so inisana skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii sankā'i a manosiya.

Go da' a patoray ko khi manga rk ko paratiaya a rowar sa katankda iran (kamataani ran) ko mitotoro' o paratiaya iran, a skaniyan so kanggalbk sa mapiya (amal sālih) a go so kitindgn ko manga ppn'd a patoray o kadato' (khilāfah) ka an kamataani so kapasadan a talad a inibgay o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa mamondas sa nggolalan so sosenan iyan a di kharn a go di khabalambanan:

Mataan a so lopa' na khapangwarisan skaniyan o manga oripn akn a manga pipiya i amal.

Pitharo' o Shaykh Mohammad al Gazālī a: Rk tano a kiizaan tano ko: Ino so kathagompiya (salāh) a so pphakisabotan anka'i a ayat ba skaniyan so kakhagagaa ko kazambayang, kaphowasa, a go so di kakhagagaa ko kanjihad, a go so kapagmbaali ko manga kasangkapan iyan a so khaoyag so paratiaya ko atag o along iyan? Ba skaniyan so kababaya sa pangn'nkn, a go so di kakhagaaga ko kaoyaga ko manga lopa' a kabibiyaan, a go so kapakandakla ko manga pamomolan a mangngtho'.

" Mataan a so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na gowani a pakitanodan iyan ko manga oripn iyan a so lopa' na kaphangwarisan o manga oripn iyan a manga pipiya, na mataan a aya maana ankoto a kazisipata iran ko mapiya (salāh) na lbi a maolad a go romarankom a di so manga rakaat o sambayang a pthonayin o mu'min, odi' na so manga gawii a gii niyan phowasaan.

Mataan a skaniyan na kata' o a maolad i kawankawangan a rarankomn iyan a langowan a shayi' a matatago' ko khagaga o manosiya, a go kaontol oto a katatamanan so manga blangan iyan, a da' a kharomasay ron a malobay, a go da' a khatgl on a malalalim.. a go kapakasasarig oto a tarotop phoon ko kaor, a go so kawan, a go so manga pan'kaw o imanto a go so mapita.. go kasiyapa oto ko kamamaradika' o pamikiran a go so darm a phagthoon so manga kapasangan, a go pkharinayag on so manga kalakiyan, sa khadianka' on so m' nang a kaatawi sa khapalihara on so manga oganapa' o parinta a lankap a go so mattndo' on".

Khagaga tano sabap roo a katharo'a tano sa: Mataan a so galbk a mapiya na mararankom iyan a langowan a galbk a so khaadn on so niyat a linang a tolabos a pantag ko kabaya' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a di kasasaogan sa manga rarad a pd ko kadodoniya'i, go da' a baya' on a ginawa, a mararankom iyan so katharagombalaya sankā'i a doniya, a go so kathagompiya o lopa', a go so kipaarn ko mbala' a panga niyan.

So kapnggalbka ko manga pipiya sa makanggolalan sankā'i a sabot na skaniyan i khisold ko kambolongi ko manga ragawr a so gomgpha sii ko rarb anka'i a kaphagingd a Islam, a go skaniyan i lalan ko lagowan a kapakaozor, a go polaos o langowan a kisalawo' a go skaniyan bo' i lalan a isaisa sa pantag ko kisampay ko kapakamarnang (kapakandato') a go so kakharbasa ko onga niyan.

Na so di kasabota ko galbk a mapiya a nggolalan sankā'i a maana, a go so di ron kitindgn sa phakapoon sankā'i a sabot, a go so di ron kasiyapa o Ummah Islamiyyah a go so kaawidi niyan on sa matolangd, a go ipangoyat iyan so kanggalbk sa mapiya sa ropaan a makaphrarad, na khatatap dn anka'i a ummah a mipphrgo niyan so manga ragawr o kapphangongonotan iyan ko parinta a jāhiliyyah ko kasaromag iyan ko kaoyagan, kanditar, kapamolong, a go so giikapamimikiran.

Sa gawii a masabot o Ummah Islamiyyah so galbk a mapiya sa nggolalan ko maana niyan a thitho a romarakom, a go nggalbkn iyan sa nggolalan sankā'i a ropaan sa kanggolalan a go kanggalbk, na khapno' iyan so kawankawangan o kaoyagoyag, a go kharankom iyan so manga bagr o ummah, na skaniyan a ummah sankā'i a btad na miapatot a kapangwarisi niyan ko lopa', a go so kapakapndato'a on o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sa datar o kinibgan iyan on a pasad (... go miaadn so talad o Kadnan akn a bnar (a khatoman dn)).

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kullī dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.